

Перспективи використання лікарської рослинної сировини

Calluna vulgaris

Машина А.І., Горлачова В. І.

*Кафедра аптечної технології ліків
Національний фармацевтичний університет,
м. Харків, Україна
atl@nuph.edu.ua*

Лікарські препарати рослинного походження займають велику частину світового ринку лікарських засобів. З огляду наявності в них широкого спектру біологічно активних речовин, різних за своєю будовою та фармакологічними ефектами, вони є особливими, такими, що сукупно проявляють біологічну активність певного спрямування і замінити їх синтетичними препаратами майже неможливо.

Одним з перспективних видів лікарської рослинної сировини (ЛРС) є верес звичайний (*Calluna vulgaris* (L.) Hill.) з родини Вересові (Ericaceae), який нараховує до 2500 видів, що відносяться до 80 родів і широко розповсюджені в країнах з субтропічним, помірним і холодним кліматом та горах тропіків, відсутні в пустелях і степах.

Більшість видів зустрічається переважно у субтропіках Азії, Америки, Африки та Європи. Частина видів широко представлена в циркумполярній бореальній області північної півкулі. Представниками флори України є здебільшого кущі, кущики або напівкущики, а в Криму до складу родини входять також невеликі дерева. Більшість видів родини Вересові здатні існувати на дуже бідних, оліготрофних ґрунтах [1, 2].

Рослини родини Вересові є джерелом цінних сполук, квітках і листках вересу містяться глікозиди арбутин (0,9 – 1,5 %) і ериколін, флавоноїди – похідні кверцетину і мірицетину, каротиноїди, сапоніни, алкалоїди (ерикодинін та ін.), камеді, поліцукри, кумарини, органічні кислоти (лимонна, фумарова та ін.), ефірна олія, дубильні речовини (до 7 %), а також мікроелементи, що забезпечують наступні види фармакологічної активності – антисептичну, кровоспинну, в'язучу та протизапальну [3, 4].

Аналізуючи дані літературних першоджерел та спираючись на досліджені науковцями види фармакологічної активності сполук вересу звичайного, нами було обрано даний вид ЛРС як об'єкт дослідження при розробці екстемпоральної рідкої лікарської форми для лікування захворювань ротової порожнини.

В процесі роботи вивчено фармакотехнологічні характеристики ЛРС, досліджено режим та критичні параметри екстрагування, стабільність екстемпорального препарату в процесі зберігання.

1. Ровная М. Вереск обыкновенный / М. Ровная // Диабетик. – 2007. – №2. – С.44-46.
2. Фурса Н.С. Содержание арбутина в траве вереска обыкновенного / Н.С. Фурса, С.В. Онегин // Фармация. – 2007. – №6. – С.12-14.
3. Хромато-масс-спектрометрический анализ природных соединений наземных органов вереска обыкновенного / Н.С. Фурса, С.В. Онегин, Е.В. Кузьмина [и др.] // Запорожский медицинский журнал. – 2007. – №3. – С. 118-124.
4. Шелюто В.Л. Обнаружение, выделение, физикохимическое изучение и количественное определение флавоноидов в траве вереска обыкновенного / В.Л. Шелюто, С.В. Онегин, Н.С. Фурса // Вестник фармации. – 2007. – №2 (36) . – С. 15 – 25.